

הושענא רבה, שמיני עצרת

את הערבה בפני עצמה, לרמז שיש לו לאדם להגיע אז להכנעה ובושה כדי שיבין וישכיל שאין בו היכולת אפילו להתאגד עם הצדיקים, ולכן עומד בפני עצמו. אך מאידך, קשה לאנשים פשוטים להגיע להכנעה שכזו, שהרי הכנעה היא מדריגה, מניין לאנשים פשוטים מדריגה שכזו? ולכן צריך להקדים את איגודו עם האתרוג, שהוא כנגד אלו שיש להם טעם וריח, ומכח אגודתם יחד יכולים אחר כך להגיע להכנעה אמיתית ולהכיר בשפלותם, עד שאין בהם היכולת אפילו להיות באגודה אחת מהם. ולכן בהושענא רבה הערבה ניטלת בפני עצמה, וזו גמר יצועתם להגיע לידי שפלות כזו, ואמנם משום כך נקרא היום בשם "הושענא רבה"

כמוצא שלל רב סוכות בשם הרב פרומר מקוזיגלוב

שמיני עצרת

אחרי שמיני עצרת אין עוד פרדה מהקב"ה
ביום השמיני מקרא ק"ש יהיה לכם והקרבתם אשה לה'
עצרת הוא. (ויקרא כג, לו)

מה פשרה של אותה עצרת שנצטוונו? מובא ברש"י (שם): עצרת היא, עצרתי אתכם אצלי כמלך שזימן בניו לסעודה לכך וכך ימים כיון שיהגיע זמנו להיפטר, אמר: בני בבקשה מכם עיכבו עימי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם. ולכאורה יש להקשות, מה מרויח המלך בכך שמבקש להתעכב אצלו עוד יום אחד, הלא כשיעבור היום ההוא, שוב יעמוד בפני פרידה קשה? יש לתרץ, שאין מדובר בעיכוב סתם, כי בזה באמת אין שום טעם, אלא היום הזה נועד להידבק ולהתאחד עם האבא, באופן כזה שהפרידה והמרחק לא ירגישו עוד ואכן יום שמיני עצרת הוא יום שמחה תורה, יום שמחדד יותר ויותר את האחדות של עם ישראל עם קודשא בריך הוא ואורייתא (זוהר הקדוש), ואכן לאחר שמיני עצרת, על ידי התורה ששמחנו עימה ודבקנו בה, אנו נשארים חבוקים ודבוקים בהשי"ת, וכבר לא קשה עליו פרדתנו, כי אף שאנו עוזבים את בית המקדש וירושלים, אולם אנו נשארים חבוקים עם התורה ועם הקב"ה בכל מקום שאנו נמצאים. הדברים מרומזים במה שאמרו חז"ל במסכת ברכות (לא): אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרנו. כי על ידי התורה זוכרים שניהם זה את זה והפרידה ביניהם אינה פרידה של ממש. כך גם בשמחת תורה מועילה לבטל את צער הפרידה, כי על ידי התורה נשאר קשר וזיכרון של קיימא.

ומתוך האור סוכות בשם "גשמי ברכה"

הושענא רבה מכפר על עבירות של לילה

הקשה הרב קלוגר: מדוע צריכים ב' ימי טהרה, יום כיפור והושענא רבה? וביאר ב' ימים אלו הם כעין שני תמידים בכל יום, שתמיד של שחר מכפר על עבירות של לילה, ותמיד של בין הערביים מכפר על עבירות של יום. כן כאן, יום כיפור יומו מכפר ואין לילו מכפר, ומכפר על עבירות של היום, והושענא רבה עיקר כפרתו בלילה, ומכפר על עבירות שבליילה. בזה מבאר עוד, מדוע לא מוזכר בתורה כפרת העבירות בהושענא רבה, כיון שבליילה אין העבירות מרובים ומועטים המה, וכפרתו מועטת, אך יום כיפור המכפר על העבירות שביום וכפרתו רבה לכן מוזכר בתורה. וזה מה שכתוב בתהלים "ואומר אל חושך ישופני ולילה אור בעדני", היינו עם ישראל אומרים אף כי יזה"כ מכפר על עבירות של יום אך עדיין מתייראים אנו מעבירות שבליילה. "ואומר אל חושך ישופני". אלא באמת "ולילה" של הושענא רבה "אור בעדני" שמכפר כמו יום כיפור. בזה ביאר מדוע בהושענא רבה מנהג ישראל ליהות נעורים כל הלילה יותר מיום"כ, דכתוב במדרש (ב"ר נ, ג), שעם ישראל תמיד נדונים ביום בשעה שעוסקים במצוות, ואומות העולם נדונים בלילה בשעה שישנים מן העבירות. אך עתה בהושענא רבה שנדונים בלילה על העבירות של לילה, צריך להיות נעורים בלילה לעסוק במצוות, כמו בזמן אחר שנדונים ביום.

אוצרות התורה "סוכות שמחה תורה"

גמר הדין בהושענא רבה מאוצר מתנת חינוך!

ידוע מה שאמרו שגמר הדין הוא בהושענא רבה, וכן מפורש בזוהר הקדוש (פרשת צו). אך מאידך מדברי הגמרא (ראש השנה טז.) נראה שגמר הדין הוא ביום הכיפורים. יש לבאר: שביום הכיפורים אדם נידון אם הוא ראוי לפי מעשיו, אך הלא אמרו (שמות רבה מה, ו): שיש אוצר של מתנת חינוך, וגם מי שעל פי מעשיו אינו ראוי, יכול לקבל מאוצר זה, וזה מה שנידון האדם בסוכות: האם הוא ראוי לקבל שפע מאותו אוצר של מתנות חינוך. ולכן לוקחים בהושענא רבה ערבות שאין בהם טעם ולא ריח, וכדברי חז"ל (ויקרא רבה ל, יא), שהן מרמזות על בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מצוות, לרמז שביום זה גם הם יכולים להיוושע, אך זאת בתנאי שירגישו בעצמם שאינם ראויים ואין להם משל עצמם כלום אלא מחמת התבטלותם לצדיקים, ולכן בסוכות נאגדים יחד עם האתרוג הלולב וההדסים, כדי שיכפרו אלו על אלו, כדברי המדרש, אך בהושענא רבה לוקחים

הלכה: לשבת בשעה שמקיפין עם הספר תורה

כתב הרמ"א (סימן תרמט ס"א): ועוד נהגו להקיף עם ספרי תורה את הבימה שבבית הכנסת כמו שמקיפים בלולב. ובפסקי תשובות (אות ב') כתב: ועל פי קבלה יש ענין גדול שיהיה אחד עומד על יד הבימה כל זמן ההקפות וספר תורה בידו, וכל העם ושאר ספרי תורה מרקדין סביבו. והנה, העם נוהגין להקל לשבת לפוש בעת ההקפות אף שהספרי תורה בעמידה, וכבר האריכו הפוסקים ללמד זכות על המנהג, אם כי המדקדיקין נוהרים לא לשבת אלא אם כן ספר תורה בחיקו שאז מותר לשבת אע"פ שיש עוד ספרי תורה המהלכים, אמנם כשמוציאים ומחזירים הספר תורה לארון הקודש חייבים לכו"ע לעמוד.

פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: יותר מאשר הזמן ברשותנו, אנו ברשותנו.

ספר "שמחה"

חקירה: אכילה בסוכה

המצוה היא רק אפשרות, מצות קיומית, או חובה, מצוה חיובית (אתוון דאורייתא יא ד"ה בוא"ח, מנחת חינוך שנט, ט, ד"ה ואם: בלילה הראשון חיובית ובשאר לילות קיומית. שו"ע או"ח תעה-ז ובמשנה ברורה מה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אסור לדחוק את הקץ

אמר חכם אחד בבדיחות הדעת: שימו לב וראו: בתחילת התפילה הכל מצטופפים ונדחקים בבית הכנסת, ואילו בקץ התפילה, המתפללים נשמטים והולכים בזה אחר זה ושוב אין צפיפות ודוחק. זהו שאמר חכמינו: כבר השביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ידחקו את הקץ.

ספר "חד וחלק" חלק ד'

חג שמח !

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, ג'ילברט יפה בת מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, לעילוי נשמת שלמה בן מחה, דנאיל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם.

אך שמח, שמחה שלימה על קריעת שטרי החוב

וְהֵייתָ אַךְ שְׂמֵחַ (ויקרא טז, טו)

ולפי תלמודו למדנו מכאן (פסחים עא:): לרבות יום טוב האחרון לשמחה. (רש"י)

במשנה בתחילת מסכת עבודה זרה למדנו: לפני אידיהן של עובדי כוכבים שלושה ימים אסור לשאת ולתת עמם וכו' לפורען ולפרוע מהן, רבי יהודה אומר: נפרעים מהן מפני שמיצר הוא לו, אמרו לו: אף על פי שמיצר הוא עכשיו, שמח הוא לאחר זמן. הרי למדנו, שכאשר אדם פורע את חובו, יש בזה תערוכת של קצת שמחה וקצת צער, מה שאין כן אם המלוה קורע את השטר ואין הלוה צריך לפורע כלום, אז בודאי הלוה שמח לגמרי. והנה, בזוהר הקדוש נאמר: "ואי עבד תשובה שלימתא לקמיה, אתקרע פתקין". ועל כן לאחר הימים הנוראים, שבהם שב האדם בתשובה מיראה, ולאחר מכן בימי הסוכות שעושה תשובה מאהבה, ודאי נקרעו שטרי חובותיו, ומתוך כך "והיית אך שמח" ראשי תיבות: מחוק שטרי חובותינו. (שמח)

כמוצא שלל רב סוכות בשם "ר' ישראל יהודה פרץ"

שמחה תורה

"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"

בספר "מקדש מעט" (על תהלים) הביא קושית המפרשים, מדוע אמר דוד המלך "מאלפי זהב וכסף", היה צריך להקדים את הכסף לזהב, ולומר, שהתורה טובה לי יותר מהכסף ואף יותר מהזהב? ובספרו "לחם שמים" ביאר בשם אביו החכם צבי, על פי מה ששנינו (ב"מ דף מד.): הכסף קונה את הזהב ואין הזהב קונה את הכסף, אע"פ שהזהב חשוב מהכסף, הכסף חריף יותר בהוצאה, ולכן הכסף קונה את הזהב ואין הזהב קונה את הכסף. הרי שיש מעלה בכסף שאין בזהב. וזה שאמר "מאלפי זהב וכסף". בספר "מגדל דוד" כתב ביאור אחר: הנה, עשיר גדול שמשתכר בכל יום כמה אלפי דגרי זהב, ואם יבוא אליו אדם ויציע לעשות עסקה שישתכר עמה מעה כסף, לא יתרצה לשמוע ממנו, כי מה שוה מעה כסף לפני סוחר גדול המשתכר אלפי דגרי זהב בכל יום. אך, דוד המלך אומר לפני הקב"ה, תורתך חשובה אצלי כל כך, דאף כי אשמע מאדם אחד כמה חידושים ופלאים בתורה, ואח"כ יבוא מאן דהוא ויאמר לי איזה חידוש קטן, אטה אזני לשמוע ממנו ואשמח מאוד, על חידושו, כיון שהיא "תורת פיך", דכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן בסיני. וזה שאמר "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", ואף שהכסף הבא אחרי הזהב נחשב לכלום, אצלי התורה חביבה כל כך שאף חידוש קטן הבא אחר חידושים נפלאים ערכו עצום מאוד בעיני.

אוצרו התורה "סוכות שצמחה תורה"

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr